

KENNISUITDAGING

PRIORITEIT VOOR PREVENTIE

Over kansen en valkuilen voor preventie en signalering in het sociaal domein

VOORWOORD

Iedereen onderkent het belang van preventie. Want voorkomen is niet alleen beter. Het loont ook. Toch blijft het vaak bij mooie woorden en blijven concrete investeringen en duurzame programma's uit. Hoe komt dat? En hoe kunnen alle spelers in het brede sociaal domein (burgers, gemeenten, professionals, maatschappelijke organisaties) de handen ineen slaan en samen werk maken van de preventie-opgave? Op onze Kennisuitdaging van 2018 pakten we deze handschoen op.

Namens alle partners heet ik je van harte welkom bij de tweede Kennisuitdaging van het Kennisplatform Sociaal Domein Noord Holland.

Wanneer doe je het nu goed?

Preventie is typisch zo'n thema waar je nooit over uitgepraat raakt, niet in het beleid en zeker niet in de praktijk. Want wanneer doe je het nu goed? Niet alle risico's in het leven zijn immers vermijdbaar, niet alle problemen vragen direct om een interventie en niet alle inspanningen gericht op preventie hebben het gewenste (zichtbare) effect. Maar je wilt signalen ook niet over het hoofd zien of er te laat bij zijn. Dus waar hebben we het over bij preventie in het sociaal domein, welke problemen willen we eigenlijk voorkomen en hoe doen we dat dan?

Pleidooi voor Preventie

Op deze dag kun je kiezen uit een gevarieerd aanbod van debatten, deelsessies en 'preventieflitsen' met vele voorbeelden van praktijken in Noord-Holland. Laat je inspireren en draag bij aan het vinden van antwoorden op de vele urgente vragen en dilemma's die er rond preventie van (vaak complexe) problemen in het sociaal domein zijn. Dit jaar hebben we samen met onze partners het 'Pleidooi voor Preventie' Noord-Holland opgesteld, waarin we iedereen oproepen gezamenlijk werk te maken van een investeringsagenda en een aantal concrete preventieprogramma's. We nodigen alle deelnemers graag uit om met ons mee te denken, mee te praten en om 'goed preventiewerk' te leveren. Ik wens iedereen een leerzame dag toe!

Carla Kolner, programmamanager Kennisplatform Sociaal Domein Noord-Holland

PROGRAMMA

- 08.45** Ontvangst
- 09.30** Plenair welkomstwoord
- 10.10** Deelsessies ronde 1
- 11.40** Deelsessies ronde 2
- 13.00** Lunchpauze en netwerkontmoeting
- 14.00** Dialoog over de opbrengst van de deelsessies met de zaal o.l.v. Martijn de Greve
- 14.30** Voorkomen of opbouwen? Botsende talen en logica's in het sociaal domein, door Klasien Horstman (Universiteit van Maastricht)
- 15.15** Pauze
- 15.45** Debat over kansen en valkuilen voor preventie met lokale politici, professionals, (ervarings)deskundigen en de zaal o.l.v. Martijn de Greve
- 16.30** Een reflectie op 'jeukwoorden' door Japke-d. Bouma (columnist NRC)
- 17.00** Afsluiting en netwerkborrel

Marith Volp
dagvoorzitter

Martijn de Greve
debatleider

INLEIDING

VOORKOMEN OF OPBOUWEN?

Botsende talen en logica's in het sociaal domein

Klasien Horstman verzorgt de inleiding tijdens deze Kennisuitdaging. Horstman is sinds 2009 hoogleraar Filosofie van de Publieke Gezondheidszorg aan de Universiteit Maastricht. Met haar inleiding jaagt ze de discussie aan over de preventieve waarde van het sociaal domein en de positie van professionals daarbinnen.

In de participatiemaatschappij wordt noodgedwongen veel ondersteuning en zorg van professionals verplaatst naar het netwerk: familie, vrienden, burens, vrijwilligers. In die context zijn sociale professionals bezig zich te heroriënteren op hun positie en werk in het sociaal domein. Preventie wordt in dat kader steeds nadrukkelijker als een kerntaak aangeduid.

Horstman: “De taal van preventie is signaleren, melden, registreren, risicotaxatie en –beheersing, risicogroepen, interventies implementeren en ‘evidence based’ werken. Ik vraag mij af waarom die taal eigenlijk aantrekkelijk is en hoe deze taal en de vaak individualiserende betekenis van preventie zich verhoudt tot de taal van opbouw en versterking van het menselijke en het sociale. Het is belangrijk om tijdens de Kennisuitdaging 2018 met elkaar in gesprek te gaan en daarbij ook een antwoord te zoeken op de vraag in hoeverre de dwingende logica van verantwoording mede de richting bepaalt van het sociaal werk in het sociaal domein. Kunnen professionals en beleidsmakers hiermee wel uit de voeten?”

BIOGRAFIE

Klasien Horstman (1959) is wijsgerig en historisch socioloog. Van 2002 tot 2009 was ze Socrates Hoogleraar Filosofie en Ethiek van Bio-engineering aan de Technische Universiteit Eindhoven en vanaf 2009 hoogleraar Filosofie van de Publieke Gezondheidszorg aan de Universiteit Maastricht. Ze leidt een onderzoeksprogramma Inequity, Participation, Globalisation aan de onderzoeksschool Public Health and Primary Care (Caphri), coördineert een Erasmus+ programma Bridging Innovations, Health and Society.

Meer informatie is te vinden via

www.klasienhorstman.nl

DEELSESSIES RONDE 1 10:10 - 11:30 UUR

A GGZ in de wijk?

Hoe kijk jij aan tegen de wijkgerichte preventieve aanpak van de GGZ?

B Stop de Schulden

Knokken tegen vooroordelen en uitzichtloosheid

C Zonder basis geen preventie

De sociale basis als onmisbare onderlegger voor preventie in het sociaal domein

D Vroegsignalering van kwetsbaarheid bij ouderen

De samenwerking tussen zorg- en welzijnsprofessionals is essentieel

E Preventie van eenzaamheid, hoe pak je dat aan?

Bewustwording, bespreekbaar maken en maatwerk leveren

F Preventieflitsen

Vijf inspirerende en verrassende pitches over uiteenlopende actuele onderwerpen, met de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

NB. Je kiest voor deze vijf flitsen achter elkaar, die samen de tijd van één deelsessie in beslag nemen

GGZ IN DE WIJK?

Hoe kijk jij aan tegen de wijkgerichte preventieve aanpak van de GGZ?

Dat voorkomen beter is dan genezen klinkt eenvoudig maar dat is het niet. Want wat als je last hebt van fikse psychische klachten en je woont gewoon thuis in je eigen wijk? Of je gaat weer naar huis na een poosje in een instelling te hebben gewoond. Is jouw wijk zo ingericht dat thuis wonen ook goed mogelijk is? Tegen welke belemmeringen loop je dan aan en hoe kunnen die worden weggenomen, waardoor escalatie of terugval voorkomen kan worden?

Met zware GGZ-problematiek toch thuis wonen in je eigen wijk... De kranten en beleidsnota's staan er vol mee. Deze nieuwe beleidslijn klinkt veelbelovend en schept kansen voor inclusie en normalisering. Echter onderzoek wijst uit dat er vele valkuilen zijn. Want weet iedereen, medebewoners én professionals, wat GGZ-cliënten daar nodig hebben? Wordt de zorg rondom cliënten vanuit sociale wijkteams, woningcorporaties, GGD, wijkagenten etc., voldoende op elkaar afgestemd?

In deze deelsessie gaan we in debat over wat kansen en mogelijkheden zijn voor preventie om 'GGZ in de wijk' te kunnen realiseren. Welke oplossingen liggen er in het voorveld en wat zijn de dilemma's? We staan stil bij het praktijkvraagstuk 'GGZ in de wijk.' Wat zie jij graag veranderen? Wat is dringend nodig? Discussieer mee in de deelsessie 'GGZ in de wijk' aan de hand van stellingen.

Deelsessieleiders

- **Natasja Gerritsma**, GGZ ambulante begeleider Sociaal Wijkteam, RIBW K/AM
- **Elissa Bos**, GGZ ambulante begeleider Sociaal Wijkteam, RIBW K/AM

STOP DE SCHULDEN

Knokken tegen vooroordelen en uitzichtloosheid

Schuld 'sucks'. Zo plat is het. Meer dan driekwart van de cliënten van de sociale wijkteams kampt met schulden. Niet zelden begon het met een relatief geringe betaalachterstand door botte pech, maar namen de schulden daarna exponentieel toe. Onder andere door extreme boetes bij achterstallige betaling en kosten voor deurwaarders. 'Stop de Schulden' ligt velen dan ook na aan het hart.

In Haarlem is DOCK in het najaar van 2017 gestart met een project 'Stop de Schulden' volgens hetzelfde concept dat in Rotterdam is ontwikkeld en in samenwerking met de Hogeschool Rotterdam wordt uitgevoerd. Deelnemers aan het project krijgen ondersteuning van opgeleide vrijwilligers en stagiaires onder begeleiding van twee professionals van DOCK: een sociaal raadsman en een maatschappelijk werker. Indien er sprake is van problematische schulden (en dat is meestal zo) gaat de ondersteuning verder, totdat alle gegevens in de 'map' voor de schuldhulpverlening compleet zijn.

Het project 'Stop de Schulden' kent verschillende stappen, die aan de hand van een stroomschema worden toegelicht. In deze deelsessie verkennen we aan de hand van een aantal concrete profielen hoe cliënten het ervaren om met schulden te leven. Maar ook hoe ze weer grip op hun leven kunnen krijgen. Een aantal deelnemers gaat in een versnelde vorm aan de hand van levensechte profielen door het stroomschema heen. Zij worden ondersteund door andere deelnemers en kunnen concrete adviezen geven.

Deelsessieleiders

- **Gré Korteweg**, sociaal werker DOCK, Rotterdam
- **Dineke Schoofs**, sociaal werker DOCK, Haarlem
- **Dick Jansen**, directeur DOCK Haarlem

ZONDER BASIS GEEN PREVENTIE

De sociale basis als onmisbare onderlegger voor preventie in het sociaal domein

Sociale teams leken de sleutel tot de transformaties in het sociaal domein. Outreachend, aansluitend bij de leefwereld en de civil society. Dat bleek ingewikkeld. Het nieuwe 'buzz-woord' is 'de sociale basis' Dan moet het maar daar gebeuren. Maar waar hebben we het over? En wat kan daar wel en niet? In deze sessie krijg je geen antwoorden. Maar je leert wel goede vragen stellen.

'De sociale basis' is het nieuwste 'buzz-woord' in de transformaties in het sociaal domein. Het is inmiddels duidelijk dat de sociale teams niet de last van de transformaties kunnen torsen. Eén van de grote uitdagingen is om 'de voorkant' zo in te richten dat alle burgers tot hun recht komen. Een sociale basisinfrastructuur is daartoe een randvoorwaarde. Als er iets preventief is, dan is het wel die sociale basis! Maar wat is dat eigenlijk? Hebben we het dan over burgerinitiatieven, kerken, de moskee, het buurthuis? Of is het een ander woord voor samenlevingsopbouw? En waarom spelen de Lidl of de Aldi geen actieve rol? En hoe zit het met de sportvereniging? En kunnen verantwoordelijkheden voor de transformaties wel bij de sociale basis worden belegd?

In deze sessie passeren concepten over 'de sociale basis' de revue. We kijken ook hoe deze in een aantal gemeenten wordt ingevuld. Maar je wordt ook uitgedaagd om zelf een stevige basis te gaan leggen in een exemplarische buurt. Want een sociale basis, die vraagt ook om knutselen. Dat gaan we samen doen.

Deelsessieleiders

- **Ard Sprinkhuizen**, associate lector maatschappelijk werk, Hogeschool Inholland
- **Jan Willem Duker**, strategisch beleidsadviseur, gemeente Haarlem

VROEGSIGNALERING VAN KWETSBAARHEID BIJ OUDEREN

De samenwerking tussen zorg- en welzijnsprofessionals is essentieel

In de toekomst zal het aantal kwetsbare ouderen toenemen. Kwetsbaarheid hangt samen met een lagere kwaliteit van leven. Het is dus belangrijk dat kwetsbaarheid vroegtijdig wordt gesignaleerd. Een goede samenwerking tussen zorg- en welzijnsprofessionals is dan van groot belang.

In het eerste deel van deze sessie geven we aandacht aan de betekenis van het begrip kwetsbaarheid (in het Engels 'frailty'). Duidelijk zal worden dat bij kwetsbaarheid niet alleen gekeken moet worden naar het lichamelijk functioneren van ouderen, maar dat het psychisch en sociaal functioneren eveneens in ogenschouw moet worden genomen. Vroegsignalering van kwetsbaarheid kan op diverse wijzen gestalte krijgen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een vragenlijst. De Tilburg Frailty Indicator (TFI) is een gevalideerde vragenlijst aan de hand waarvan bepaald kan worden of iemand kwetsbaar is. Aandacht wordt besteed aan de voor- en nadelen die vroegsignalering heeft met een vragenlijst zoals de TFI. In het tweede deel wordt aandacht besteed aan het project Vroegsignalering Kwetsbare Ouderen en Opvolging (VKO). Centraal in dit project staat multidisciplinaire integrale samenwerking tussen welzijn, wonen, zorg en behandeling voor kwetsbare ouderen, geregisseerd vanuit huisartsenpraktijken. De primaire doelstelling van VKO is dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, op verantwoorde wijze met behoud van ervaren kwaliteit van leven. Tijdens de deelsessie zal er voldoende ruimte zijn om met elkaar in dialoog te gaan.

Deelsessieleiders

- **Robbert Gobbens**, lector Gezondheid en Welzijn van kwetsbare ouderen, Hogeschool Inholland en Zonnehuisgroep Amstelland
- **Annemarie Keij**, geriatrisch verpleegkundige bij Groenhuysen te Roosendaal. Bestuurlid van het Netwerk dementie verpleegkundigen (casemanagers dementie) afdeling V&VN Verpleegkundigen Maatschappij & Gezondheid, tevens Ambassadeur casemanager dementie V&VN

PREVENTIE VAN EENZAAMHEID, HOE PAK JE DAT AAN?

Bewustwording, bespreekbaar maken en maatwerk leveren

Eenzaamheid is een complex probleem en langdurige eenzaamheid heeft gevolgen voor het welbevinden en de gezondheid van mensen. Juist onder doelgroepen die niet vanzelfsprekend in beeld zijn gaat eenzaamheid met tal van problemen gepaard. Kun je eenzaamheid voorkomen? En als je daarop inzet, wat kom je dan tegen? Wat is de rol van sociale wijkteams, professionals, het informele circuit en andere organisaties, zoals de GGD? En hoe werk je daarbij goed samen?

We starten met een werkvorm (een factor C sessie) waarin we in de huid kruipen van mensen die mogelijk eenzaam zijn. Wat ervaren zij en wat zeggen ze daarover? Wat betekent dat voor een preventieve aanpak? Gemeente Zaanstad en Sociaal Wijkteam Krommenie hebben een integrale aanpak ontwikkeld gericht op preventie: de proeftuin “Van Eenzaamheid naar leefplezier”. Aan de hand van een korte presentatie over ontwikkelingen, onderzoek, acties en effecten bespreken we wat zij tegenkwamen gedurende dit project. Daarna besteden we aandacht aan borgen en vervolg. Wat is hierbij de rol van het sociaal wijkteam? Tenslotte bespreken we de nieuwe doelgroepen aan de hand van onderzoeksgegevens van de GGD. In een dialoog verkennen we enkele dilemma's die we tegenkomen bij de preventie van eenzaamheid en mogelijke interventies. Deelnemers gaan naar huis met concrete aanbevelingen en tips voor de preventieve aanpak van eenzaamheid in gemeenten, maar ook met veel stof om over na te denken.

Deelsessieleiders

- **Cindy Groot-Snelting**, projectleider, Gemeente Zaanstad
- **Karen Hemink**, casemanager en expert betrokken bij dit project, Sociaal Wijkteam Krommenie
- **Marja Comajta**, beleidsmedewerker Eenzaamheid, GGD Hollands Noorden
- **Pauline de Vink**, epidemioloog GGD Hollands Noorden

PREVENTIEFLITSEN

RONDE 1: 10.10 - 11.30

Naast tien deelsessies is er dit jaar extra ruimte gemaakt voor korte pitches, de zogenoemde 'Preventieflitsen'. In de preventieflitsen worden hartenkreten gedeeld, methodieken onthuld en wordt verdieping gezocht binnen tal van thema's en kwesties. Dit zijn de vijf preventieflitsen in deelronde 1:

1. LEKKER LEVEN DOE JE SAMEN!

'Lekker leven doe je samen!' is een inspirerend initiatief waarbij de gemeenten en relevante partijen in Noord-Holland Noord verenigd samenwerken. Uitgangspunten hierbij zijn onder meer versterken en inspireren, initiatieven initiëren en verspreiden. In de presentatie wordt onder andere een toelichting gegeven op de meerwaarde van het initiatief en op het activiteitenplan voor 2018.

Pitcher: Elle Struijf, strategisch beleidsadviseur, GGD Hollands Noorden

2. PRESENTIE IS DE ESSENTIE VAN PREVENTIE

Van Hienen gaat in op de kracht van het Straathoekwerk, maar ook de knelpunten passeren de revue. “Het blijft bijzonder mooi om steeds weer te zien dat het mogelijk is om jongeren vanuit een uitzichtloze situatie weer perspectief te bieden door hen bijvoorbeeld te begeleiden naar vast onderdak, een startkwalificatie of werk”, aldus Van Hienen.

Pitcher: Joost van Hienen, leidinggevende bij Streetcornerwork/de Volksbond en voorzitter van de Stichting Loenatix (sociale zeefdrukkerij en winkel)

3. PREVENTIE OF VEERKRACHT?

Preventie is belangrijk omdat we niet in de problemen willen komen of ziek willen worden. Maar is voorkomen altijd mogelijk? Is het niet zaak weerbaar en veerkrachtig te zijn zodat we moeilijkheden goed het hoofd kunnen bieden? Veerkracht en andere concepten uit de positieve psychologie geven inzicht in deze ‘nieuwe’ route naar welzijn en een beter leven.

Pitchers: Bodo Bombosch en Mark van Dijk, beiden docent onderzoekers bij Hogeschool Inholland

4. NAAR EEN DUURZAAM PREVENTIEBELEID MET DE PREVENTIEMATRIX

Wat betekent preventie concreet in het sociaal domein? Hoe zorg je voor eenheid van taal daarover? Hoe stel je prioriteiten? De Preventiematrix, ontwikkeld door een landelijke werkgroep, kan op meerdere manieren worden gebruikt door gemeenten, al dan niet samen met professionals en burgers.

Pitcher: Marga Beckers, adviseur Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en/of Barbara de Groen, adviseur Lokaal organiseren, Vilans

5. REFLECTIETOOL “RUIMTE GEEFT VAART” BIJ PREVENTIE

Vaak is het lastig om handen en voeten aan preventie te geven. Door drukte of omdat we veelal in vergaderstanden bijeenkomen lukt het niet goed om toe te komen aan de vragen die onder het oppervlak spelen. De reflectietool geeft de mogelijkheid om met partners langs diverse schurende thema's het gesprek te voeren dat nodig is om echt tot inzicht en vernieuwing te komen.

Pitcher: Herma Ooms, senioradviseur Nederlands Jeugdinstituut/Integraal Werken in de Wijk

DEELSESSIES RONDE 2 11:40 - 13:00 UUR

G Koers op preventie?

Lagerhuisdebat over vele dilemma's rond preventie met bestuurders, landelijke kennisinstituten, politici en praktijk!

H Effectief samenwerken in de geboortezorg rond kwetsbare zwangeren

Hoe werken we samen voor een gezonde, kansrijke en veilige toekomst voor kinderen?

I Collectieve interventies als preventiestrategie

Over de (on)mogelijkheden van een collectieve benadering door de sociale wijkteams

J Preventie en een goed verhaal

Versterking van de kwaliteit van beleid en uitvoering bij preventie door je oor te luister te leggen

K Eerstelijnszorg, Sociaal domein & Preventie: kansen en voorwaarden voor succes

Perspectieven voor preventie vanuit de eerstelijns gezondheidszorg in Noord-Holland, Gezondheidscentrum Broekpolder en gemeente Heemskerk

L Preventieflitsen

Vijf inspirerende en verrassende pitches over uiteenlopende actuele onderwerpen, met de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

NB. Je kiest voor deze vijf flitsen achter elkaar, die samen de tijd van één deelsessie in beslag nemen

KOERS OP PREVENTIE?

Lagerhuisdebat over vele dilemma's rond preventie met bestuurders, landelijke kennisinstututen, politici en praktijk!

Preventie lijkt dé sleutel van de transformaties. Een goede voorschool in de jonge jaren kan jeugdzorg op latere leeftijd op afstand houden. En een gastvrij repaircafé kan net dat duwtje in de goede richting zijn waardoor escalatie van psychische problematiek kan worden voorkomen. Preventie kent vele verschijningsvormen en kan op individueel en op groepsniveau plaatsvinden. Uit de praktijk blijkt echter dat inzet op preventie niet zo vanzelfsprekend is. Waarom eigenlijk niet?

In dit Lagerhuisdebat gaan we, aan de hand van een aantal stellingen, met elkaar in debat om de kansen voor en dilemma's rond preventie onder de loep te nemen. We gaan in op dilemma's zoals de soms onbedoelde effecten van preventie, het vraagstuk van de verantwoordelijkheidsverdeling en het 'wrong pocket' probleem (denk aan de rol van gemeenten en de zorgverzekeraars). Maar bijvoorbeeld ook op de toepassing van big data en het gevaar van de risicoreflex, medicalisering en institutionalisering. Want: kunnen we alle problemen voorkomen en moet dat? En wat kunnen samenwerkingspartners 'aan de achterkant' bijdragen aan preventie?

Discussieer en denk mee in dit Lagerhuisdebat onder leiding van Martijn de Greve!

Debat onder leiding van Martijn de Greve

Met bijdragen uit de praktijk, beleid en de politiek (zie voor meer informatie onze website).

EFFECTIEF SAMENWERKEN IN DE GEBOORTEZORG ROND KWETSBARE ZWANGEREN

Hoe werken we samen voor een gezonde, kansrijke en veilige toekomst voor kinderen?

De ondersteuning door partners in de geboortezorg is nu vaak nog te weinig afgestemd op elkaar en daardoor niet voldoende duurzaam. We vinden het belangrijk om de doelgroep kwetsbare zwangeren en de mensen die voor hen van belang zijn, beter in beeld te krijgen en waar nodig te bedienen. JGZ, CJG en de verloskundigenpraktijken gaan met dit doel in 2018 hun krachten bundelen, mede om de samenwerking met andere partijen in het voorveld te verbeteren.

In Kennemerland functioneert al langere tijd een overleg en samenwerkingsverband van partners in de ondersteuning van kwetsbare zwangeren. Het blijkt voor ziekenhuis en verloskundigen vaak niet vanzelfsprekend om hun weg te vinden naar adequate hulp en ondersteuning op het moment dat zij kwetsbaarheden zien in de situatie van de aanstaande moeder, het kindje en de mensen die voor hen van belang zijn. We gaan in op het aanbod dat er in Nederland al is en op de mogelijkheden om op casusniveau de samenwerking te verbeteren. Het manifest '1001 kritieke dagen' gebruiken we daarvoor als leidraad met als uitgangspunt hier vanuit multiperspectief naar te kijken.

Tijdens deze deelsessie wordt eerst een korte presentatie gehouden over de landelijke ontwikkelingen rond het manifest '1001 kritieke dagen'. Vervolgens gaan we in groepjes de dialoog aan over wat er nog meer nodig zou zijn. We sluiten af met de vraag: Wat kun je zelf morgen anders doen en wie zoek je daarvoor op?

Deelsessieleiders

- **Leentje Bedaux**, gezinscoach, CJG-Haarlem
- **Melissa Oomstee**, gezinscoach, CJG-Haarlem
- **Annemiek Kropman**, manager, JGZ Kennemerland

COLLECTIEVE INTERVENTIES ALS PREVENTIESTRATEGIE

Over de (on)mogelijkheden van een collectieve benadering door de sociale wijkteams

In Haarlem functioneren acht sociale wijkteams. De gemeente ziet graag dat de teams meer werk maken van hun betrokkenheid bij de buurt en niet alleen met individuele hulpverlening bezig zijn. De vraag is hoe meer collectieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in beeld kunnen komen. Om collectieve oplossingen te versterken, worden er in de eerste helft van 2018 in opdracht van de gemeente vier pilots gehouden.

In Haarlem is de overtuiging dat collectieve interventies wezenlijk zijn om maatschappelijke vraagstukken in een vroeg stadium op te pakken. Collectieve interventies – zoals bewoners-initiatieven, groepsaanpakken, lotgenotencontacten – geven burgers niet alleen een stem, maar ook de mogelijkheid om zelf met ideeën voor de oplossing van sociale kwesties te komen. Op die manier krijgen burgers invloed en zeggenschap en bepalen ze mede de agenda en de aanpak. De verwachting is dat van werkzame collectieve interventies een sterke preventieve werking uitgaat. In de vorm van interviews met direct betrokkenen en debat willen we in deze deelsessie de mogelijkheden verkennen van de pilots gericht op een collectieve aanpak in Haarlem. De pilots bevinden zich nog in het beginstadium, maar welke ideeën leven er? Hoe zorg je voor draagvlak onder bewoners en professionals? Zijn er al eerste resultaten?

Deelsessieleiders

- **Marcel Spierts**, onderzoeker
- **Hugo Post**, co-onderzoeker en werkontwikkelaar

PREVENTIE EN EEN GOED VERHAAL

Versterking van de kwaliteit van beleid en uitvoering bij preventie door je oor te luister te leggen

Narratieve verantwoording in het sociaal domein sluit aan bij ‘de bedoeling’ van de transformatie. Het gesprek voeren aan de voorkant en (in)zicht krijgen in het echte leven, voordat het ontspoot. Het échte gesprek tussen bewoners en professionals is de afgelopen decennia helaas verloren gegaan. Zelfs het keukentafelgesprek gaat vaak alleen nog maar over een standaardmenu. In deze sessie geven we een inkijkje in de narratieve keuken van enkele lokale praktijken.

Als je de ervaring en beleving kent van bewoners die behoefte hebben aan ondersteuning, dan kun je daarop in spelen. Preventief. Hoe meer verhalen je hoort, hoe beter je begrijpt wat nodig is en hoe sneller je aan de voorkant kunt handelen als professional en als beleidsambtenaar. Het zijn deze rijke verhalen die ook een plaats zouden moeten krijgen in de vele verantwoordingssystemen die we inmiddels met z'n allen hebben opgebouwd. Maar hoe moet dat dan? Je kan toch niet eindeloos particuliere narratieven verzamelen?

Er is over het thema narratief verantwoord al veel nagedacht, opgeschreven en er is regelmatig mee geëxperimenteerd. In een platform in oprichting zijn we initiatieven aan het bundelen en ervaringen aan het delen. Onder andere de gemeenten Hilversum, Haarlem, Zaanstad, Almere en de maatschappelijke organisaties Versa Welzijn en Stichting Dock zijn hier hun praktijken op hun waarde voor betrokkenen aan het toetsen. In deze sessie worden de deelnemers meegenomen in de verschillende lokale praktijken, maar kunnen ze ook hun eigen verhaal kwijt. Dus kom op de zeepkist staan en vertel je verhaal. Voor wie durft!

Deelsessieleiders

- **Esther Sarphatie**, accountmanager Welzijn & Zorg, Gemeente Hilversum
- **Sandra Geelhoed**, hoofddocent HU (ovb)
- **Hanneke Lindert**, onderzoeker Gemeente Zaanstad
- **Arjo Klamer**, hoogleraar in de economie van de kunst en cultuur, Erasmus Universiteit Rotterdam

EERSTELIJNSZORG, SOCIAAL DOMEIN & PREVENTIE: KANSEN EN VOORWAARDEN VOOR SUCCES

Perspectieven voor preventie vanuit eerstelijns gezondheidszorg in Noord-Holland, Gezondheidscentrum Broekpolder en de gemeente Heemskerk

Voor preventie-initiatieven vanuit het sociaal domein wordt dikwijls samenwerking gewenst en gezocht met huisartsenpraktijken en andere eerstelijnszorg. In de praktijk blijkt dat vaak niet vanzelf tot succes te leiden. In deze deelsessie gaan we in op oorzaken daarvan en op mogelijkheden voor wél kansrijke samenwerking op dit vlak. Wat zouden vanuit het gezichtspunt van eerstelijnszorg prioriteiten voor preventie moeten zijn in relatie tot het sociaal domein?

In drie korte inleidingen gaan de deelsessieleiders in op dit vraagstuk.

- Vanuit ZONH op de stand van zaken en perspectieven voor preventieactiviteiten van de eerstelijnszorg in Noord-Holland (behalve Amsterdam en het Gooi)
- Vanuit Gezondheidscentrum Broekpolder over de activiteiten en perspectieven vanuit dit centrum in Heemskerk
- Vanuit gemeente Heemskerk in relatie tot GGD, Sociaal Domein en eerstelijns zorg

N.a.v. de presentaties vindt gedachtewisseling plaats met de deelnemers in de deelsessies. Onder andere gaan we hierbij in op kwesties als: de rol en deelname van de huisartsenzorg aan preventie, samenwerking tussen het sociaal domein, eerstelijnszorg, GGD-en en gemeenten en mogelijke kansen, voorwaarden en dilemma's daarbij. Aan het einde van de sessies is de slotvraag wat aan de organisatie van de kennisuitdaging aan aanbevelingen of stellingen op dit deelthema is mee te geven.

Deelsessieleiders

- **Mart Stel**, programmamanager ZONH
- **Denise Boon**, centrummanager Gezondheidscentrum Broekpolder
- **Ted de Bruijn**, beleidsmedewerker Publieke gezondheid en Maatschappelijke zorg, gemeente Heemskerk

PREVENTIEFLITSEN

RONDE 2: 11:40 - 13:00 UUR

Naast tien deelsessies is er dit jaar extra ruimte gemaakt voor korte pitches, de zogenoemde 'Preventieflitsen'. In de preventieflitsen worden hartenkreten gedeeld, methodieken onthuld en wordt verdieping gezocht binnen tal van thema's en kwesties. Dit zijn de vijf preventieflitsen in deelronde 2:

1. INTEGRALE VROEGHULP (IVH)

Lars, 3,5 jaar praat nauwelijks, is niet zindelijk, gaat naar de peuterspeelzaal, waar men zich zorgen maakt. Hij speelt niet met andere kinderen. Ouders ervaren thuis geen problemen maar zo nodig willen ze wel hulp. We bespreken interactief het toekomstperspectief van Lars met en zonder IVH en enkele dilemma's.

Pitchers: Lottie Jong, gedragswetenschapper IVH en Marga Bakker, coördinator IVH

2. 1001 DAGEN DIE HET VERSCHIL MAKEN

De eerste 1001 dagen van een nieuw leven (vanaf conceptie) zijn cruciaal. Goede informatie en begeleiding maken het verschil. Een goede start is niet voor elk kind vanzelfsprekend: denk aan zwangerschapsproblemen, huiselijk geweld, onveiligheid, etc. Hoe kan aan ouders die ondersteuning nodig hebben zorg op maat geboden worden?

Pitcher: Ellen van der Meer, adviseur 1001 Kritieke dagen, GGD Hollands Noorden

3. DURF JIJ DIE VRAAG TE STELLEN?

Enig idee hoe vaak jongeren of ouderen in deze regio, in jouw buurt, suïcide plegen of met suïcidale gedachten rondlopen? Dat eigenlijk iedereen, iedere organisatie of persoon binnen de gemeenschap, iets kan doen om de drempel te verhogen? Hoe doe ik dat dan?

Pitcher: Jacqueline Regeling, kwartiermaker Sociaal Economisch Domein 113 Zelfmoord preventie

4. SAMEN VERDER MET HET PLATFORM TWO2TANGO

De helft van het aantal stellen in Nederland gaat scheiden. Een deel van hen twijfelt na twee jaar of dit wel de juiste keuze was, als de schade voor alle betrokkenen, inclusief de kinderen, al is geleden. Hoe helpen we stellen via 'blended' hulpverlening weloverwogen keuzes te maken?

Pitcher: Ymke Rinsema, kwartiermaker Two2Tango en innovatiecoach

5. DE CREATIEVE KRACHT VAN KWETSBAARHEID

Creativiteit en eerlijkheid zijn nodig om met psychische kwetsbaarheid in de maatschappij (opnieuw) een plek te vinden. Creativiteit om te laveren tussen kracht en kwetsbaarheid. Eerlijkheid om je verhaal te vertellen. Verhalen waar in veel gevallen nog een taboe op rust. Het Living Museum, Mad Pride en de Herstelacademie laten zien hoe kwetsbaarheid kracht wordt.

Pitcher: Helen Roeten, kunstenaar bij het Living Museum, ervaringswerker bij GGZ inGeest, projectmanager GGZ-vrijplaats in Amsterdam

Afsluitend plenair debat

Ook dit jaar organiseren we een prikkelend debat tussen lokale politici, ervaringsdeskundigen, professionals en de zaal over de kansen en valkuilen voor preventie, onder leiding van Martijn de Greve. Zo vlak voor de verkiezingen loopt iedereen over van de goede bedoelingen, ook als het gaat over preventie. Maar gaat er nu dan ook écht geïnvesteerd worden? En realiseert eenieder zich het risico van de onbedoelde effecten? Want als je niet oppast kan meer inzet aan de voorkant zomaar tot meer zware zorg leiden. De weg naar de hel is geplaveid met goede voornemens. Hoe vinden we de balans... Dat gaan we uitzoeken aan de hand van confronterende praktijken. Mis dit niet en doe en denk mee!

Over jeukwoorden gesproken

Columnist Japke-d. Bouma schrijft wekelijks in NRC op eigenzinnige en vaak hilarische wijze over (over) leven en clichés op kantoor. Taal en beroepsjargon kunnen de praktijk nog wel eens in de weg zitten. Japke-d. onderzoekt het nut van wat zij noemt jeukjargon en nieuwe managementmethodes. Speciaal voor deze Kennisuitdaging neemt zij een aantal door ons gebezigde jeukwoorden onder de loep. Eerder publiceerde ze Gids voor de kantoorjungle (2013), Survivalgids voor de kantoorjungle (2015) en Uitrollen is het nieuwe doorpakken (2016). In 2017 verscheen Ga lekker zélf in je kracht staan.

Na de afsluitende column is het hoog tijd voor de netwerkborrel!

Het Kennisplatform Sociaal Domein Noord-Holland organiseert het hele jaar door activiteiten voor iedereen werkzaam in het sociaal domein in Noord-Holland. We zien je graag terug bij een van onze andere activiteiten. Denk daarbij aan actualiteitencolleges, Wat Werkt Sessies of andere gesprekken rondom onze zes kennisnetwerken. In de Kennisnetwerken werken we samen aan het antwoord op de vraag: Doen we het goede in het sociaal domein? En doen we dat goed genoeg?

Graag tot ziens!

www.kennisplatformsdnh.nl

info@kennisplatformsdnh.nl

[@kpsdnh](https://twitter.com/kpsdnh)

KENNISPLATFORM
sociaal domein
NOORD-HOLLAND

Kennisplatform Sociaal Domein Noord-Holland verbindt kennisorganisaties, gemeenten, instellingen, netwerken en andere betrokkenen in het sociaal domein. In zes Kennisnetwerken werken we samen aan het antwoord op de vraag ‘Doen we het goede in het sociaal domein? En doen we dat goed genoeg?’